

De Heraut

door de

Gereformeerde Kerken in Nederland.

Het nadrukken van den inhoud van dit blad is verboden overeenkomstig de Wet op het Auteursrecht.

Zondag 13 Februari 1916. N°. 1986.

Dit blad wordt geregeld des Vrijdags aan de geabonneerden verzonden.
Bijdragen van medewerkers, ingezonden stukken en alles wat verder den inhoud van dit blad betrekt, te adresseren aan de REDACTIE. Abonneemenden en Adverteerders aan de ADMINISTRATIE. Bureau: Warmoesstraat 90, te Amsterdam.
Abonneemingen, die later dan Dinsdag vóór namiddag te 12 uur worden ontvangen, kunnen voor het nummer van die week niet meer in aanmerking komen.

Abonnementen: franco aan huis, per drie maanden f 1.20, voor België per jaar f 3.30, bij vooruitbetaling. Afzonderlijke nummers f 0.10. Abonneemenden worden aangemerkt door het Bureau te Amsterdam. Boekhandelen, Postdirecteuren en Adverteerders: van 1 tot 8 regels f 1.20, voor elke regel meer f 0.20. Aanvragen en vermelding van Heftelgaven f 0.12 per regel.

Van de Voleinding.

CXCVII.

LESSE REEKS.

XX.

De heidenen zullen het zien en beschamen zijn, vanwege alle hunne macht; zij zullen de hand op den mond leggen, hunne ooren zullen doof worden.
Micha 7: 10.

Het laatste stuk in Micha, dat de twee laatste hoofdstukken, kapittel VI en VII, omvat, heeft een geheel andere strekking dan de beide voorgaande deelen. In de beide eerste hoofdstukken ging de dreiging van het komend oordeel uit; in het tweede stuk, hoofdst. VI en VII, trad ook de belofte van den komenden Messias tusschen in; nu, in de beide laatste kapittelen, volgt ten slotte de oproeping tot boete en bekeering. In het eerste stuk komt de scheiding tusschen den Heere en zijn Bondsvolk op; omdat zij zijn Bond gebroken hebben. In het tweede stuk verschijnt de Middelaar die de breuke helen zal. En in dit laatste is nu het begin van de terugvinding van het Bondsvolk. De scheiding maakt nu plaats voor zoen. Hierbij doet zich nu in het vormelijke een soort van samenspraak tusschen God en zijn volk voor. De afstootsing heeft nu uit. Ge ontdekt weer een spoor van wederzijdsche toenadering. Zoo heet het in VI: 3—5: „O, Mijn volk, wat heb ik u gedaan? En waarmede heb ik u vermoed? Betuig tegen Mij! Immers heb ik u uit Egypteland opgevoerd en u uit het diensthuis verlost, en ik heb voor u aangezicht henen gezonden Mozes, Aäron en Mirjam." En hierop nu antwoordt het volk, bij monde van den Profet: „Waarmede zal ik den Heere tegen komen, en mij bukken voor den hoogen God? Zal ik Hem tegenkomen met brandofferen? Zou de Heere enig welgevallen hebben aan sluitenden van rannen? Zal ik mijn eerstgeborene geven voor mijn overtreding? De vrucht mijns buiks voor de zonde mijner ziel? Op dien hoe goed ook bedoelden, toch zou onzinlijken uitroep, antwoordt dan de Heere weder in vs. 8 v. v.; zulks nog, maats bij monde van den Profet: „Hij heeft u bekend gemaakt, o, mensch, wat goed is, en wat eischt de Heere van u, dan recht te doen, en weldadigheid lief te hebben, en ootmoedigheid te wandelen met uwen God? De stem des Heeren roept; hoort de roede en wie ze besteld heeft! En zoo gaat 't op en neder, tot aan het slot toe, keer om keer een betuiging van Godswege aan het volk, de ene maal van God zelf uitgaande en dan door den Zieners in 't Heeren naam tot het volk komende, en op die betuiging des Heeren antwoordt dan telkens het volk in zijn boetvaardige verlegenheid, om te hooren wat God wil dat de Joden doen zullen. Voor de doornachtigheid is hetschade, dat de dialoogvorm niet in onzen vertaalen tekst is aangegeven. Indien was God tot Israël spreekt en Israël als in antwoord hierop aan zijn Bondsgod betuigt, hetzij door een regel wit, 't zij door een streep, van elkander onderscheiden ware, zou men bij het lezen terstond gevoelen, dat men met een tweegesprek of dialoog te doen had, en de saambinding van deze beide zou u gevoelig toespreken. Nu daarentegen loopt 't alles dooreen, en dit schiedt aan de helderheid in niet geringe mate. Onze indeeling van den tekst in kapittelen en verzen is niet oorspronkelijk, doch eerst veel later in den tekst aangebracht. Het zou daarom in niets aan den tekst gedeeld hebben, indien hier en daar enkele afcheidingen of streepkens de verschillende stukken onderscheiden hadden, en het zou bij de lezers zeer doeltreffend het spoedig en recht verstand van den tekst hebben bevorderd.

Just zoo nu ik hier ook het verloop bij Micha. Eerst sloeg God de Heere den schrik in de valschheid geruste volkscensentie. Toen die consensentie geraakt was, trad het Evangelie tusschen beiden in het wijzen op den komenden Messias. En toen dit weer toenadering mogelijk had gemaakt, kwam nu als van zelf de gewaarwording van boete en dorst naar verzoening op. En ten slotte is het of de Goddelijke ontferming den schuldige weer in heilige teederheid omarmt. Vandaar dan ook het heerlijke drieluist laatste versen in Micha's zoo aangrijpend geschrift: „Wie is een God gelijk Gij, die de ongerechtigheid vergeeft? Hij houdt zijn toorn niet in eeuwigheid, maar heeft lust aan goedertierenheid. Hij zal zich weder ontfermen. Hij zal onze ongerechtigheden dempen, ja, Gij zult al hun zonden in de diepte der zee werpen. Gij zult Jacob de trouw Abraham, de goedertierenheid geven, die Gij onze vaderen van oude dagen af gezworen hebt. Het is juist door dit zoo rijke zielkundig verloop van den gedachten-gang, dat Micha's profetisch geschrift zoo hoog staat. Het is of ge hier in die zeven kleine hoofdstukken van Micha de zes en zestig kapittelen van Jesaja als saamgeperst terugvindt. Micha is niet Jesaja in 't klein, maar Jesaja in 't kort. En ge kunt u zoo voorstellen hoe die beide heilige mannen, die deels in gelijken tijd aan te Jeruzalem geleefd hebben, dan ook saam voor hun God op dit keerpunt van Israels geschiedenis met het diepste van hun heilig besef getuurd hebben.

Just daarom echter moet op den stand van dit geschrift tusschen God en zijn Bondsvolk hier nog dieper worden ingegaan. Gelijk men toch weet, werkt zelfs nu nog in onze Nederlandsche Kerken de vring na, of het aan Gods volk geoorloofd is, zoo de overmacht van het ongelooft en wangelooft zich van het heilige terrein meester maakt, zich daartegen te verzetten, dan wel of we dit logisch moeten laten doorwerken, het moeten ondergaan, en voort moeten wachten op den tijd, dat het God gelieven zal, er ons van te verlossen. Het is vooral in den kring die uit Elberfeld zich den levensregel liet geven, dat deze vraag in laatste gemelden zin beantwoord is, en dan steeds beantwoord, onder verwijzing naar wat aan het volk Gods in het Heilige land geboden werd. Toen Nebucadnezar aan het Koninkrijk van Juda en aan Jeruzalem ten slotte den genadeslag toebracht, in Jeruzalem was er toen een groep, die tot het uiterste toe niet het zwaard in de vuist tegen den Babylonischen overheerscher wilden optrekken, terwijl de profetie van Jesaja en Micha hiervan afried. Onderwerping was nu eisch geworden, en het lijden der ballingschap moest in stille berusting worden aanvaard. Dit gaf toen een geestelijken strijd onder de Joden. De een achtte doorstrijden tot men er bij neerviel, ander en achtte het een luf verzaaken en prijsgeven van de zaak des Heeren, zoo men niet liever zich doof vicht, dan dat men voor den vijand zwichtte, en hierin sprak dan een heilig patriotisme, dat liever strijdend onder de muren van Jeruzalem den dood tegenwoordig, dan dat men den vijand zonder verzet en weerstand zou laten worden. Doch dit juist kon het zegel der profetie niet erlangen. Op zichzelf mocht dit heroïsme van een te loven moed getuigen, maar het Bondsvolk had door zijn afval van Jehovah en zijn afgodij het recht om in den glans van dit heroïsme te schitteren, verbeurd. In wat Nebucadnezar over Jeruzalem getuigde, sprak zich een oordeel Gods uit. Niet uit zichzelf was Salomannas voor Samaria gekomen, en kwam ook een Nebucadnezar niet voor Jeruzalem. Beide Vorsten, de een uit Nineve, de ander uit Babylon, waren door Jehovah als zijn instrument tegen Palestina uitgezonden. Dat ze eerst Samaria en toen Jeruzalem ternederwierpen, was alsoo niet anders dan een oordeel Gods dat ze aan deze onheilrijke steden voltrokken. En hierdoor kwam het er ten slotte op neder, dat God aan de zijde van Nebucadnezar stond tegenover zijn eigen Bondsvolk, en dat Israël in verzet tegen God kwam, zoo het een worsteling tegen Nebucadnezar ondernam, om met het zwaard in de hand het oordeel af te wenden.

De ballingschap was niet meer af te keeren, en Israël moest zich, eer het uittoog, daarin vinden en daarin berusten. „Lijdt smart en arbeid om voort te brengen, o, dochter Sion, als een barende vrouw" (IV: 10) werd aan het volk toegeroepen, en juist als een barende vrouw wel heeft onder de smarten die haar overvallen, en er desnoods hare wezen onder uitgilt, maar toch en niet miswen wil, en het oogenblik tegende. Daarop ze nuvingen, zoo ook moest hij met Israël zijn, toen de bange uittocht uit Sion naar Babel voor de deur stond. Gij zult nu, zoo vervolgde de profet, wel uit de stad uitgaan, en op het veld wonen, en tot in Babel komen, maar aldaar zult gij gered worden, en aldaar zal u de Heere verlossen uit de hand van uw vijanden (IV: 10). Over en weder was er verschuiving der gedachten. De Heidenen beeldden zich nu in, dat hun triomf over Jeruzalem hun victorie over Jehovah zou zijn. Israël was immers Jehovah's volk. Indien ze dan nu heel Israël ten onder brachten, en zelfs op Sion hun banier plantten, wat zou dit dan anders behelzen, dan dat Babel, als we 't zoo zeggen mogen, over Jehovah had getrouweerd. „Nu, zoo heet 't in vs. II, zijn vele Heidenen tegen u verzameld, die daar zeggen: Laat ze onheilrijke worden en laat ons oog schaven op Sion. Maar, zoo vervolgt de Godspreek, *de wetende gedachten des Heeren niet en verstaan zijn raadslagen niet*, dat Hij deze Heidenen vergadeed heeft, als garven voor den doorsnijver. Hieruit nu verklaart zich het anders zoo raadselachtige zeggen in VII: 8: „Verbijdt u niet over mij, o mijne vijanden! (Babel) wanneer ik gevallen ben, zal ik weder opstaan. Ik zal des Heeren granschap dragen, want ik heb tegen Hem gerondigd." Maar straks zal diezelfde God die mij nu onder zijn oordeel ternederwerpt, zelf opstaan om mijn toorn tegen u te twisten en mijn recht uit te voeren. En wat die vijandin aangaat, die een oogenblik zich inbeelde voor altoos over mij getrouweerd te hebben, haar zal deschaante bedelken, en dat booze Babel, dat mij roept: „Waar is de Heere uw God?" *classelste nu zoo machtig, Babel, zal straks worden tot een vertreding als slijk der straten*. (VII: 10)

Zoo ge even doordenkt, stult ge aanstands op de verwarring in de geesten, die door deze toedracht van zaken en te Babel en te Jeruzalem ontstaan kon. Het scheen wel 't voorspel van wat Jesaja in zijn 45e hoofdstuk ons van Cores meldt. Wie oppervlakkig in dat 45e hoofdstuk leest, hoe Cores hier voorkomt, ontvangt bijna den indruk, dat Cores een geheiligde koning van het Volk des Heeren was. Of heet 't daar niet: „Alzo zegt de Heere tot zijn gezalfde, tot Cores, wiens rechterhand ik vat, om de volken voor mijn aangezicht neder te werpen. Ik zal voor u aangezicht heengaan en ik zal de kromme wegen recht maken, en ik zal u geven de schatten die in de duisternis zijn, opdat Gij moogt weten, dat ik de Heere ben, die u bij uwen naam roept, de God van Israël." Leg nu naast deze lofsprekking van den Heidenischen koning van Perzie, die hier Cores heet, maar ons meer als Cyrus bekend is, de bedreiging die over Jeruzalem uitging, dat het geploegd zou worden, en tot steenhoop zou worden, (Micha III: 12), en ge zoudt toch metterhand u een oogenblik kunnen inbeelden, dat het nu een omgekeerde wereld werd. Het is hier toch de afgodische, heidenische Cyrus die op schier teedere wijze in eere gesteld wordt, en daartegenover het heilige Sion dat aan de wilde, woeste wraakzucht van een Nebucadnezar wordt prijsgegeven. Verkeeg het hierdoor nu niet den schijn, alsof God de positie in de antithese tusschen zijn volk en de heidenische volken had omgekeerd? Of was het niet zo, dat Jehovah met Nebucadnezar tegen Jeruzalem optrok, en dat 't Gods bestel was, om zijn volk in ballingschap naar Babel te doen uittrekken. Het is zoo, de ontzettende slachting die in Samaria's leger, toen ook dit uit Babel kwam, nog zoo kort te voren, vlak bij de muren van Jeruzalem was aangebracht, welke gansch andere gedachten, maar het droeve eindresultaat bleef dan toch, dat die heidenische macht als door God zelf voor de poorten van Jeruzalem werd gebracht; dat God aan die heidenische macht de overwinning over zijn eigen bondsvolk schonk; en dat 't volk van Abraham in ballingschap terug moest als naar datzelfde Uur der Chaldeen, van waar 't eens op Gods roepstem in den eersten Patriarch was uitgegaan.

Randslachtig moet dit dan ook tot op 't laatste oogenblik toe voor het volk des Heeren in het Heilige Land gebleven zijn, en alleen de profeten konden hierover licht spreiden. Noch voor Micha, noch voor Jesaja bleef het dan ook een raadsel. Hun toch was van Godswege tweedie geopenbaard, ten eerste, dat de afval van Gods volk niet anders kon verzoend noch als schuld uitgedeld, dan door een algeheele opoffering van Israels volk Van eeuw tot eeuw had zelfs de heilige kern in dit heilige volk zich door den afgodischen zin, die in de groote menigte werkte, laten betooven en binden. Wat ook beproefd was, duurzaam had niets geholpen. Onder David en Salomo een tijdelijk opleven, maar vlak daarop reeds een scheuring, en bij tien stammen van de twaalf, de geestelijke ontvinding. Onder het wisselen der koningen van Juda een enkele opleving onder een Joas en Hizkia, maar straks weer een inzinking en uitglijding onder een Athalia en een Manasse. Er was geen blijvende beterschap. Het moest daarom tot een scheiding tusschen de kern en de massa komen, en dit kon eerst tot stand komen, zoo geheel het ontreddende volkbestand vernietigd werd, en uit wat dan nog overbleef een *nieuwe* volkbestand kon opkomen, gelijk dit dan ook onder Zerubbabel, Ezra en Nehemia is opgetreden. Maar geheel de overgang hietoe gaf in de eerste ontredding het ontgrijpelijke, waarin men zich niet thuis kon gevoelen. Tweedie was hier de strijd. In de eerste plaats was er de strijd tusschen Israels God en de heidenische macht, die in afgederij was verzonken, en in de tweede plaats was er de strijd tusschen de heiligheid van den Bondsgod en het onzuivere Bondsvolk. Oppervlakkig bezien zou men zeggen, dat voor dien dubbel strijd de meest voor de hand liggende oplossing ware geweest, die reeds in Mozes dagen aan het woord kwam, toen de Heere er tegen Mozes van sprak, kortweg heel Israël te niet te doen. De Heere bleef immers vrijmachtig om zich een nieuw Bondsvolk uit te verkiezen en desnoods te scheppen. En toch mocht 't zoo juist niet loopen. Gods raad moest bestaan, en daarom had Mozes voor het volk, en zijn beide werd verhoord. Ten deele kan zelfs gezegd, dat het *deze* vraag was, die van 't Paradijs af de historie beheerscht heeft. Tot drie-malen toe kon men vragen, waarom God in zijn Almacht wat van Hem af viel, niet verdoed, om in nieuwe schepping zijn raad te voleinden. Men kan dit vragen bij den val in het Paradijs. Ware Adam en Eva verdaan, en een nieuw menschensoort geschapen, zou 't dan niet heel anders gelopen zijn? Zoo ook kan men bij Mozes worsteling vragen. Had God niet 't volk in de woestijn kunnen te niet doen, en aan een nieuw volk zijn roeping voor het Evangelie kunnen doen toekomen? En zoo ook stond 't hier. Ook hier toch kon gevraagd, waarom God de Heere niet kortweg, niet tijdelijk, maar voor altoos Jeruzalem evenals Samaria te niet deed ten einde daarna een geheel nieuw volk te roepen. En juist dit is het probleem dat heel de historie van het Oud-Verbond, en nog altoos den gang van het Evangelie beheerscht.

Zoo scheen het, alsof Jehovah, als we het zoo mogen uitdrukken, de rollen verwisseld had, en alsof nu het volk van Babylon *zijn* volk, en Israël Hem *ten vijand* was geworden. Zoo trok de Heere met Nebucadnezar tegen de kinderen Israels op, en de mannen van Babel konden genieten in de gunst die Israels God hun ten deel deed vallen, onderviel het zand Jacobs leed, en onderling en verstand. Nu is deze bange tegenstelling bij Micha nog gezinsams met die klaardie uitgesproken, waarmede dit in Jesaja's *Gevoelen* geschiedt, maar toch ligt geheel tweedie ook aan Micha's vergeelichten ten grondslag. Het zaad Abrahams had zich zoowel te Samaria als te Jeruzalem door de Heidenische cultuur laten vergifigen. Niet de gedachte aan wat Babel was, maar werkelijk had steeds meer de ontwikkeling van den geest in de beide landen overheerscht. Dit had er van zelf toegeleid om ook den dienst van Jehovah steeds meer voor den dienst der Baals en Astartes te doen wijken. Het echte Israël kromp ineen en was nauw herkenbaar, en Jeruzalem was alrege even als Samaria een succursaal van Nineve en Babel geworden. Soms viel voor den reiziger het onderscheid niet meer te bespeuren, of hij in Babel of in Jeruzalem was. Dit zou nu nog minder gehinderd heben, indien, gelijk men het zich jarenlang heeft voorgesteld, het hooger cultuur-leven slechts een smalle zelfkant van het sociale leven zoo in Babel als in Jeruzalem ware geweest. Doch juist dit weten we thans beter. Zoo hoog zelfs stond destijds reeds deze cultuur in beide en zijneheid, dat men zich soms afvraagt, of de toenmalige cultuur, het technische nu uitgezonderd, destijds niet reeds hooger stond, dan zulks thans bij ons het geval is. Maar in elk geval, het moest nu tot een beslissing komen. Het moest nu blijken, of die cultuur het van de roeping Gods, dan wel de roeping Gods, die tot Israël gekomen was, het van die onheilrijke cultuur zou winnen.

Dr. A. K.

„En dat hij veel verdriet gehad heeft”.

Dit hij ook alle zijne dagen in duisternis gegelien heeft, en dat hij veel verdriet gehad heeft, om zijne krankheid, en onzuimeligen toestand.
Prediker 9: 16.

Verdriet is een der droefste ervaringen van een liefde die zich toegerijsteld voelt. Verdriet heet ge niet van uw vijand, dien ge met manmoedigheid openlijk bestrijden en van u afweren kunt. Verdriet wordt niet geleden in zaken, die ge, zonder dat 't u hart raken zou, afreken kunt. Verdriet is niet 't woord voor uw tegenslag, in den machtingen strijd der geesten, op welk gebied dan ook Verdriet komt op uit een persoonlijk band, waarvan ge meent, te zullen genieten, u veel te mogen beloven, en die eindigt met u een af en vertooren leed te betrekken, waarover ge bij God klaagt, maar dat ge voor menschen liefst verbergt.

Alleen, zult ge liefde achter. Dit kan of liefde bij keus, of liefde uit 't bloed zijn.

Ge hebt liefde voor uw kind, omdat het uit u geboren is. Ge geeft u aan uw kind, en verwacht dat ook uw kind zich aan u zal geven. En komt dit nu anders uit, roodst uw kind veeleer uw leven vergaen nu verbittern, dan doet uw kind u *verloft* aan. Spreekt ge daar nu over om 't hart van uw kind te winnen, en lukt u dat niet, soudat uw eigen kind veeleer telkens allerlei aandurf, om u te plagen, dan helpt ge over dit uw kind zelfverdriet.

Maar zelfs linden 't kind gebreuk, kunt ge als man en vrouw over en weer verdriet van elkander hebben. Dan blijft 't bloed buiten spel. Dan geldt 't een hand, die enkel door de liefde van 't hart moet gevoelen zijn. Eerst scheen dit dan ook zoo. Ze waren toch zoo innig op elkander verliefd. Maar nauwelijks waren de eerste luttelheijden doorleefd, of ze kwamen strijdend, er kwam verkoeling. Hieruit werd schier vanzelf verwijdering geboren. En aan wie nu ook de meeste schuld moogde gelegd hebben, de teleurgestelde hield verdriet.

Zulk verdriet houdt minder aan, zoo 't een hand geldt, dan men zonder te groote schade